

Rašeliništní mechorosty Českomoravské vrchoviny

Táňa Štechová, Eva Holá, Alžběta Manukjanová

výsledky 2016-2017

Philonotis caespitosa (vlahovka drnatá)

Porost *Philonotis caespitosa* (PR Na Oklice). Foto: E. Holá.

Philonotis caespitosa je světlezelený mech, jehož lodyžky jsou pokryté typickým hnědým rhizoidálním vlášením. Od dalších druhů rodu *Philonotis* jej lze v terénu odlišit podle užších, pozvolna se zužujících listů, které bývají často lehce jednostranně zahnuté. Spolehlivá determinace je však možná spíše jen podle mikroskopických znaků. Jedná se o druh rašelinných a vlhkých luk, který se nevyhýbá ani vlhkým písčovým, okrajům cest či mokřým skalám. Na rašeliništích je schopný přežít i v živinami bohatších a mírně degradovaných okrajových částech. Větší populace mívá v časnějších sukcesních stádiích, rychle pak ustupuje konkurenčně silnějším mechům.

Kategorie ohrožení (LC-att / rLC-att)

Philonotis caespitosa je sice v cílové oblasti relativně hojný, indikuje však alespoň částečně zachovalá stanoviště a jeho populace bývají často poměrně malé.

Rozšíření

Druh roste roztroušeně na vhodných stanovištích jak v celé České republice, tak i na území Českomoravské vrchoviny. V cílovém území byl zaznamenán na 22 lokalitách, rozšíření druhu je však zřejmě poměrně špatně zmapováno. S velkou pravděpodobností je tento mech výrazně hojnější – patří mezi přehlížené druhy, které často nebývají v terénu správně determinovány. Navíc roste spíše v okrajových částech rašelinišť, kde snadno uniká pozornosti bryologů.

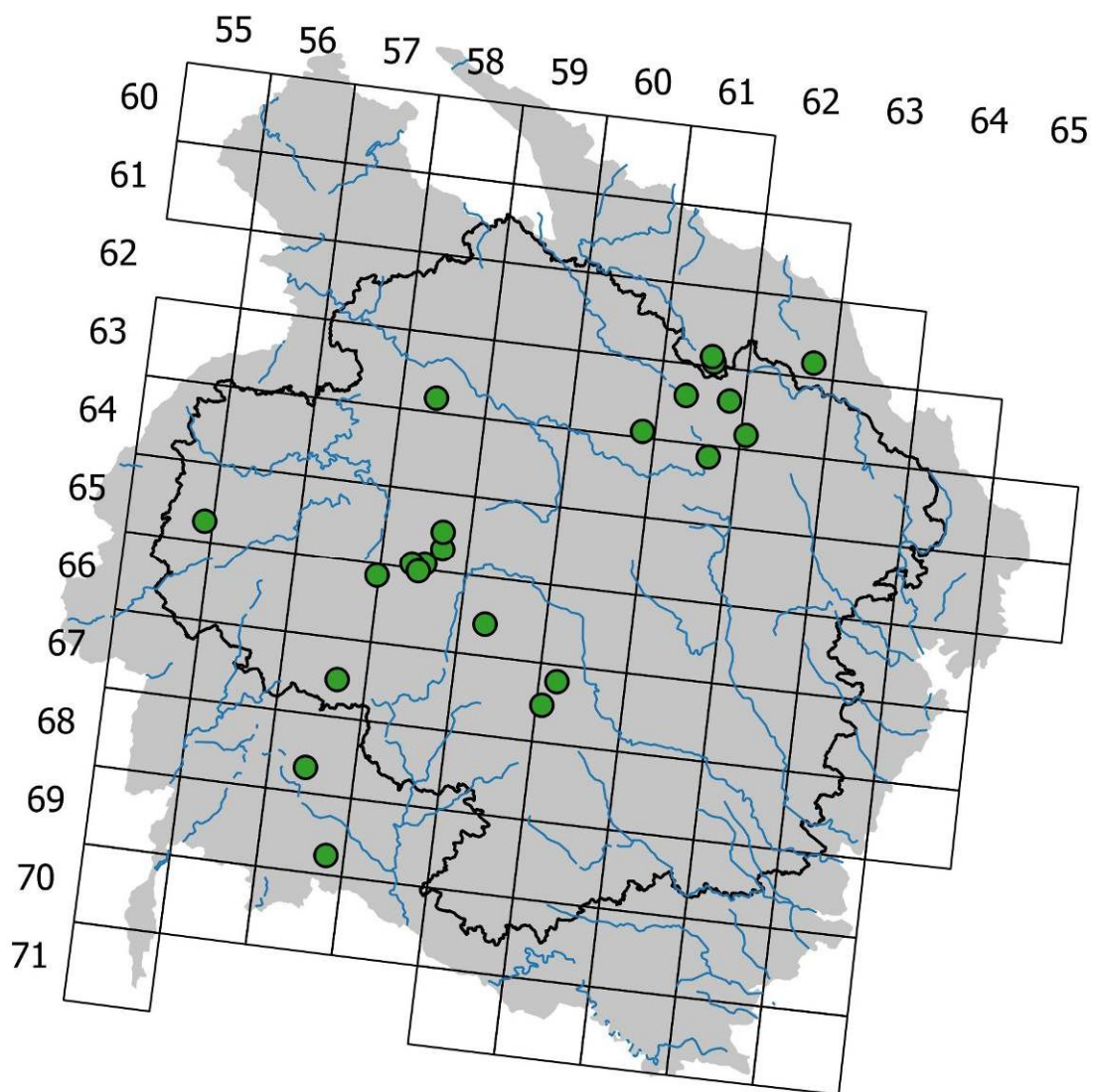
Ohrožující faktory a péče o lokality

Jedná se o **konkurenčně slabý druh, který je svou existencí vázán především na rozvolněná místa kolem vlhkých tůňek a stružek nebo na časnější sukcesní stadia**. Pro uchování a podporu populací je nutné udržovat dostatečnou heterogenitu terénu a dbát o pravidelné narušování povrchu rašelinných luk.

Seznam recentních lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Cikháj: Pihoviny, rašelinná louka s prameništěm 1,3 km S od obce, 675 m n. m. (49°39'33"N, 15°58'15"E); **Dušejev:** PR Chvojnov, rašeliniště na pravém břehu Jedlovského potoka, 1,1 km Z od středu Dušejeva, 605 m n. m. (49°24'27"N, 15°25'08"E); **Hrutov:** PR Na podlesích, rašeliniště a rašelinné louky v údolí, 0,9 km ZJZ od středu obce, 570 m n. m. (49°14'49"N, 15°40'40"E); **Jihlávka:** PR V Lisovech, komplex rašelinných luk 1,3 km JZ od žel. stanice Jihlávka, 650 m n. m. (49°14'51"N, 15°16'41"E); **Jirín:** U Šeredů, výrazné prameniště v louce na okraji nivy a prameniště pod lesem asi 100 m dolů po toku, 1,5 km ZJZ od středu obce, 580 m n. m. (49°25'44"N, 15°27'00"E); **Lipnice nad Sázavou:** Váhy, prameniště v loukách pod silnicí směr Dolní Město, 0,9 km ZSZ od středu obce, 500 m n. m. (49°37'06"N, 15°24'06"E); **Malá Losenice:** PR Branty, malé prameniště v cípu lesa u V hranice PR, 615 m n. m. (49°36'29"N, 15°48'32"E); **Milíčov:** PR Na Oklice, rašeliniště na pramenech Milíčovského potoka, cca 1 km SSV od středu obce, 660 m n. m. (49°24'20"N, 15°23'39"E); **Milíčov:** Nad Svitákem, komplex rašelinných a vlhkých luk podél Milíčovského potoka, cca 1 km VSV od středu obce, 630 m n. m. (49°23'50"N, 15°24'29"E); **Radostín:** NPR Radostínské rašeliniště (vč. navazujících rašelinných biotopů), 1,5 km SV až 1 km VS od středu obce, 620 m n. m. (49°39'35"N, 15°53'07"E); **Sázava pod Křemešником:** PR Čermákovy louky, 0,9 km J od středu obce, 685 m n. m. (49°23'07"N, 15°19'46"E); **Sklené:** PR Olšina u Skleného, rašelinná louka, 0,9 km SSV od středu obce, 725 m n. m. (49°37'06"N, 16°00'38"E); **Šimanov:** PR Šimanovské rašeliniště, rašeliniště při Maršovském potoku, 0,7 km JJZ od středu obce, 605 m n. m. (49°27'02"N, 15°26'48"E); **Šimpach:** PP Kejtovské louky, rašelinné louky v nivě potoka pod ryb. Dvořiště, východní část PP, 0,4 km VSV od hráze ryb., 540 m n. m. (49°25'35"N, 14°59'01"E); **Vílanec:** rašeliniště na pravém břehu potoka J od hranice PR Vílanecké rašeliniště, 0,4 km nad hrázi Nového rybníka, 570 m n. m. (49°20'25"N, 15°32'58"E); **Víska u Kněžic:** PP Urbánkuv palouk, rašelinná louka vklíněná do lesa, nad silnicí Brtnice – Zašovice u odbočky na Radonín, 625 m n. m. (49°16'44"N, 15°42'05"E); **Žďár nad Sázavou:** PP Louky u Černého lesa, rašeliniště na SV okraji rybníka Konvent, 800 m S od kostela Zelená hora, 575 m n. m. (49°35'08"N, 15°56'32"E).

Rozšíření druhu *Philonotis cespitosa*; zelený bod – recentní výskyt, černá linie – Kraj Vysočina, modrá linie – řeky, šedivá plocha – Českomoravská vrchovina.

Českomoravská vrchovina – lokality mimo Kraj Vysočina:

Pustá Rybná: PR Damašek, rozsáhlý komplex rašelinných a vlhkých luk 2 km SZ od obce, 625–635 m n. m. (49°43'09"N, 16°07'33"E); **Stáلكov:** zrašelinělé břehy a louka pod hrází rybníka Horní Šatlava, 1,2 km JV od obce, 620 m n. m. (49°01'28"N, 15°17'56"E); **Suchdol u Kunžaku:** PP Rašeliniště u Suchdola, rašeliniště při SZ okraji obce Suchdol, 625 m n. m. (49°07'55"N, 15°14'18"E); **Vortová:** PP Zlámanec, rašelinná louka JJZ od středu obce, 620 m n. m. (49°42'20"N, 15°55'55"E); **Vortová:** PP Návesník, rašelinná louka 500 m Z od středu obce, 620 m n. m. (49°42'45"N, 15°55'39"E).